

REGIMURI DEMOCRATICE. REGIMURI DICTATORIALE

2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți

2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane

TRĂSĂTURILE REGIMURILOR DEMOCRATICE

TRĂSĂTURI:

Principiul separației puterilor în stat;

Principiul suveranității poporului;

Guvernare reprezentativă;

Votul universal care legitimează puterea politică și permite schimbarea conducerii statului periodic;

Drepturi și libertăți: libertatea presei, libertatea de opinie, drept de asociere, libertatea întrunirilor, libertatea religioasă etc.

Existența organizațiilor civice : sindicatele profesionale;

Pluripartidism ;

Proprietatea privată;

REGIMURI DEMOCRATICE

● ANGLIA

În pofida crizelor economice și politice apărute după război democrația de consolidează. Alături de liberali și de conservatori, pe scena politică britanică apare Partidul Laburist. Alegerile din 1920 sunt câștigate de Lloyd George, care conduce un guvern de coaliție alcătuit din conservatori și liberali. În Marea Britanie s-a practicat alternanța la guvernare.

● S.U.A. – “creditorul lumii”

Politica internă: prosperitatea cetățeanului american (credite pentru bunuri de consum și mărirea salariilor)

Viața politică americană este dominată de republicani și democrați. Regimul politic este unul prezidențial, puterea președintelui este controlată de un parlament bicameral.

SUA revine la izolaționism la sfârșitul Primului Război Mondial.

● Franța

Viața politică este mai tumultuoasă prin existența unui număr mare de partide având drept consecință o instabilitate politică.

Existența unui număr mare de coaliții (Blocul Național și Uniunea Națională) au scopul de a bloca accesul la putere al extremelor politice.

CAUZELE APARIȚIEI TOTALITARISMULUI

- Regim politic totalitar - în care o formațiune politică (Partidul Comunist sau Partidul Nazist) controlează statul și societatea prin intermediul propagandei, poliției politice și mijloacelor represive.

TRĂSĂTURILE REGIMURILOR TOTALITARE

- puterea este deținută și exercitată în mod absolut de o organizație politică
- lipsa pluralismului politic și ideologic;
- nu există principiul separației puterilor în stat;
- cultul conducătorului unic;
- cenzura, partidul își impune controlul asupra presei;
- partidul unic își impune monopolul ideologic, folosește mijloacele de represiune cum ar fi poliția

politică;
-partidul se identifică cu statul;

ACȚIUNILE PRIN CARE S-AU IMPUS REGIMURILE EXTREMISTE DE STANGA ȘI DE DREAPTA

Lovitura de stat bolșevică (Rusia, 1917)

Marșuri asupra capitalei (Italia, 1922)

Alegeri parlamentare democratice (Germania, 1932)

Război civil (Spania, 1936-1939)

Impunerea din exterior a regimului comunist de către URSS în S-E Europei (**după 1945**).

REGIMURILE EXTREMISTE DE DREAPTA

Regimurile extremiste de dreapta au apărut în perioada interbelică:

Ungaria (condusă de Miklós Horthy), în anul 1920;

Italia (condusă de Benito Mussolini), în anul 1922;

Germania (condusă de Adolf Hitler), în anul 1933;

Spania (condusă de generalul Franco), în anul 1939;

Portugalia (condusă de Salazar), în anul 1932.

TRĂSĂTURILE DISTINCTE ALE REGIMURILOR TOTALITARE

- **Comunismul:**
Dictatura proletariatului, colectivizarea și industrializarea, naționalizarea proprietății particulare.
Ateismul, înlăturarea burgheziei.
“Lupta de clasă” , alimentând ura între categorii sociale.
- **Nazismul:**
Antisemitismul, șovinismul, xenofobia, teoria rasei superioare, teoria “spațiului vital” în care să trăiască “rasa ariană”; “spațiul vital” trebuia epurat de rasele inferioare (evreii, romii, slavii).

Deosebirile dintre democrație și totalitarism

DEMOCRAȚIE

economie de piață: preț liber;
impozit progresiv pe venit.
pluripartidism: alternanță la guvernare;
parlament reprezentativ.
armata în slujba națiunii
transparența măsurilor.
colaborare cu statul.
absența unor manifestări stridente, elogioase la adresa conducătorului.
existența practică a unor libertăți (presă, întruniri etc.) ;
justiție independentă.

● **TOTALITARISM**

economie dirijată: preț impus;
planificarea producției. monopartidism: parlament rezultat din
alegeri dirijate
armata supusă conducătorului;

secretul măsurilor luate.
supusă controlului statului.
omniprezența manifestărilor de
glorificare a conducătorului.
existența teoretică a acestora;
manipularea opiniei publice prin mass- media.

FASCISMUL

Cuvântul fascism provine de la fascie, un mănunchi de nuiele, cu o secure legată la mijloc ce simboliza puterea în Imperiul Roman.

A apărut în Italia pe fondul umilinței naționale (italienii nu fuseseră mulțumiți de tratatele de pace de după primul război mondial deoarece pretențiile lor teritoriale nu fuseseră îndeplinite) și a pericolului comunismului.

Partidul Național Fascist a fost întemeiat și condus de Benito Mussolini. În rândurile partidului intrau foști militari, marii proprietari de pământ, industriași și unii intelectuali naționaliști.

În 1922, printr-un Marș asupra Romei, Benito Mussolini preia puterea în Italia, fiind numit de către regele Victor Emmanuel al III-lea prim-ministru.

Mussolini a organizat statul pe baze corporatiste, adică societatea italiană era organizată în grupuri profesionale, numite corporații, care grupau muncitorii și patronii. Astfel, sindicatele libere au fost desființate.

Această organizare trebuia să ducă la prosperitatea cetățenilor. Se urmărea, de asemenea, printr-un naționalism exacerbat, măreția națiunii italiene comparabilă cu gloria Imperiului Roman.

REGIMUL NAZIST

A apărut în Germania, țară învinsă în Primul Război Mondial.

Ideologia nazistă a fost expusă în lucrarea "*Mein Kampf*" (Lupta mea) a lui Adolf Hitler.

Ideologia nazistă avea la bază naționalismul exacerbat, rasismul, xenofobismul și antisemitism.

Ideile sale se bazau pe conceptul asupra raselor. Acesta considera că germanii fac parte dintr-o rasă superioară, rasa ariană.

Naționalismul de tip german însemna crearea unui *imperiu- Reich* care să-i cuprindă pe toți membrii poporului german *Volk* ce trăiau dincolo de granițele Germaniei. Avea nevoie de *spațiu vital* pentru Germania spre Răsărit. Statul nazist avea deviza "*un singur popor, un singur stat, un singur conducător*" ("*ein Volk, ein Reich, ein Fuhrer*").

În 1932 **Partidul Național-Socialist al Muncitorilor Germani**, condus de **Adolf Hitler**, a câștigat alegerile pentru Reichstag și Adolf Hitler este numit cancelar al Germaniei în ianuarie 1933.